

Tribine
Pravnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu
i
Kluba pravnika grada Zagreba

226. tribina

E-DRAŽBA: IZAZOVI U PRAKSI

uvodničarka: **Marija Pezelj**, dipl. iur., Financijska agencija

voditelj i urednik: dr. sc. **Marko Bratković**

Zagreb, 12. prosinca 2018.

E-DRAŽBA: IZAZOVI U PRAKSI

M. Bratković:

Dobra večer! Dobro došli na još jednu tribinu Kluba pravnika grada Zagreba i Pravnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. Današnja tema zanimljiva je osobito onima koji su imali prigodu sudjelovati u e-dražbi nekretnina. Čini mi se da u vezi s tom temom danas kao uvodničarku imamo najkompetentniju osobu u Hrvatskoj. Gospođa Marija Pezelj pravica je zaposlena u FINA-i koja radi upravo na poslovima vezanima uz ovrhu na nekretninama. Nakon njezina uvodnog izlaganja imat ćete prigodu postavljati pitanja, komentirati i iznijeti svoja zapažanja.

Gospođo Pezelj, izvolite!

M. Pezelj:

Sve vas pozdravljam. Presentirat ću vam sustav elektroničke javne dražbe. Za početak nekoliko riječi o elektroničkoj javnoj dražbi i razlici u odnosu na usmenu javnu dražbu. Naime, sve ono što se prije u općinskim i stečajnim postupcima događalo pred sudcem na ročištu u obliku usmenog nadmetanja, sada se odvija u postupku elektroničke javne dražbe kojoj se pristupa preko internetske stranice te svaka zainteresirana osoba koja je ispunila uvjete može predati ponudu izravno sa svog računala.

Često se zna postaviti pitanje je li elektronička javna dražba institut koji je zaživio. Odgovor je potvrđan. Odredbe o elektroničkoj javnoj dražbi stupile su na snagu 2015. godine. Prvu godinu bilo je određenih otvorenih pitanja dok se sve uloge u sustavu nisu upoznale s odredbama koje se primjenjuju. Međutim, otada se svakodnevno povećava priljev spisa, odnosno zahtjeva za prodaju koje nadležni sudovi dostavljaju FINA-i na provedbu, provodi se sve više elektroničkih javnih dražba, povećava se broj prodanih predmeta prodaje i svakodnevno se povećava broj korisnika sustava.

Prezentacija sustava elektroničke javne dražbe sastoji se od kratka opisa postupka, opisa sustava iz perspektive zainteresirana kupca te određenih mjera unapređenja sustava. Naime, od 2015. godine, kada su odredbe Ovršnog zakona koje se odnose na elektroničku javnu dražbu stupile na snagu, kao i tijekom rada, u komunikaciji sa sudcima, korisnicima i stečajnim upraviteljima prepoznate su određene mjere koje bi trebalo ostvariti radi unapređenja sustava. Zakonska odredba u skladu s kojom nadmetanje završava u ponoć, odnosno koja propisuje završetak nadmetanja u fiksno vrijeme, aktualan je problem čiji je zakonodavni okvir potrebno izmijeniti. U određenu broju slučajeva dogodi se da ponuditelji počnu nadmetanje deset minuta prije ponoći. Naime,

Zakonom je propisan točan trenutak početka i završetka nadmetanja. Ako nadmetanje završava u ponoć, a ponuditelji se katkad počnu nadmetati netom prije ponoći, vrlo im brzo istekne vrijeme i onemogućeni su dalje predavati ponude. Upravo je završeno savjetovanje o Pravilniku o načinu i postupku provedbe prodaje nekretnina i pokretnina u ovršnom postupku kojim bi se problemi sa završetkom nadmetanja trebali riješiti, i to tako da se nadmetanje produljuje u slučaju da ima zainteresiranih kupaca.

Odredbe o elektroničkoj javnoj dražbi stupile su na snagu izmjenama i dopunama Ovršnog zakona u kojem je propisano da se sve nekretnine za koje su prijedlozi za ovrhu podneseni sudu nakon 1. 1. 2015. prodaju pred FINA-om u postupku elektroničke javne dražbe. Stečajni zakon propisuje da se nekretnina na kojoj postoji različno pravo prodaje u postupku elektroničke javne dražbe. Tako se na e-dražbi prodaju predmeti prodaje (nekretnine, pokretnine, prava, imovina) u ovršnom postupku, stečajnom postupku i postupku osiguranja pred javnim bilježnikom. Tu su također tri podzakonska propisa, pravilnika kojima je uz Ovršni zakon i Stečajni zakon regulirana e-dražba. Prvi je Pravilnik o načinu i postupku provedbe prodaje nekretnina i pokretnina u ovršnom postupku (dalje u tekstu: Pravilnik o prodaji) kojim se regulira način postupka prodaje na sudu i pred FINA-om. Nadalje, sljedeći je relevantan propis Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o sadržaju i načinu vođenja Očevidnika nekretnina i pokretnina koje se prodaju u ovršnom postupku koji propisuje da se predmeti prodaje više ne upisuju u Očevidnik HGK-a, nego se upisuju u Očevidnik nekretnina i pokretnina u ovršnom postupku kod FINA-e te Pravilnik o vrstama i visini naknada za obavljanje poslova provedbe prodaje nekretnina i pokretnina u ovršnom postupku. Naime, naknada za provedbu jedne elektroničke javne dražbe iznosi 700,00 kn odnosno 560,00 kuna plus PDV. FINA poziva odmah na uplatu za dvije elektroničke javne dražbe i ako se predmet prodaje proda na prvoj dražbi, nekonzumirani dio vraća se uplatitelju.

FINA je u okviru izmjena Ovršnog zakona imala zadaću razviti cijeli informatički sustav kako bi poduprla zakonske odredbe. Tako su razvijene tri aplikacije koje su dostupne na mrežnim stranicama FINA-e na poveznici www.fina.hr, ovrha na nekretninama i pokretninama. U aplikaciji Javna objava dostupna su pismena koja FINA-i dostavi nadležni sud radi objave i pismena koja FINA objavi tijekom provedbe prodaje. Pregledom aplikacije Javna objava i pregledom predmetnih pismena može se pratiti status i tijek postupka.

Nadalje, aplikacija Očevidnik nekretnina i pokretnina zanimljiva je potencijalnim kupcima jer prikazuje pregled svih predmeta prodaje uz uvjete po kojima se prodaju. Navedene dvije aplikacije besplatne su i svima dostupne.

Trećoj aplikaciji, e-Dražbi, također se pristupa preko internetskih stranica, međutim ona nije dostupna svima, nego je za pristup potrebno ispunjavanje određenih pretpostavaka, a to su uplata jamčevine i posjedovanje digitalnog certifikata.

Nadalje, FINA je izmjenama Ovršnog zakona dobila još jednu ulogu, a to je vođenje posebnih računa za uplatu jamčevine i kupovnine. Naime, sve uplate jamčevina i kupovnine uplaćuju se na posebne račune FINA-e. FINA ne smije raspolagati uplaćenim sredstvima bez izričita naloga nadležnog suda u skladu s odredbama Ovršnog zakona. Nadamo se da će se uskoro zakonski drukčije regulirati postupak povrata jamčevine kako bi se novčana sredstva što prije vraćala uplatiteljima jamčevine. U skladu s nalogom suda FINA provodi i namirenja te raspoređuje sredstva uplaćena s osnove kupovnine na račune ovrhovoditelja, razlučnih i ostalih vjerovnika. FINA u provedbi elektroničke javne dražbe provodi dvije vrste postupka, a to su prodaja elektroničkom javnom dražbom i upis predmeta prodaje u Očevidnik nekretnina i pokretnina. Naime, u Očevidnik nekretnina i pokretnina upisuju se predmeti prodaje koji se prodaju i elektroničkom javnom dražbom i ostalim načinima prodaje, usmenom javnom dražbom, neposrednom pogodbom, pisanim prikupljanjem ponuda i sl. Trenutačno su u Očevidnik nekretnina i pokretnina upisane različite vrste predmeta prodaje, npr. apartmani, brodovi, razni alati, pašnjaci, poljoprivredna zemljišta, hoteli, dvorci i slično. Pretraživanje je moguće po različitim kriterijima pretraživanja. Svi podatci koje FINA-i dostavi nadležni sud upisuju se u Očevidnik nekretnina i pokretnina radi što bolje prodaje. Kako bi sustav bio transparentniji, u Očevidniku je dostupan i pregled trenutne cijene predmeta prodaje u nadmetanju koji prikazuje u realnu vremenu iznos ponude.

Nakon pregleda predmeta prodaje u Očevidniku sve detaljnije informacije o elektroničkoj javnoj dražbi za pojedini predmet prodaje dostupne su u aplikaciji Javna objava. Konkretno, u pozivu na sudjelovanje u elektroničkoj javnoj dražbi, a u tom su dokumentu dostupni podatci o uvjetima prodaje, načinu, roku za uplatu i broju računa na koji se uplaćuje jamčevina i ostali podatci.

U nastavku je opisan sam postupak provedbe prodaje u FINA-i. Postupak u FINA-i počinje u trenutku dostave dokumentacije propisane Ovršnim zakonom. Naime, nadležni sud dostavlja FINA-i zahtjev za prodaju, zaključak o prodaji, zemljišnoknjižni izvadak i

rješenje o ovrsi na provedbu. Nakon zaprimanja podobne dokumentacije FINA preko internetskih stranica objavom poziva na uplatu predujma poziva ovrhovoditelja na uplate predujma za provedbe troškova prodaje elektroničkom javnom dražbom. U slučaju da nema uplate predujma, FINA o tome obavještava nadležni sud, slijedom čega on donosi rješenje o obustavi postupka. U slučaju uplate predujma FINA na mrežnim stranicama objavljuje poziv na sudjelovanje u elektroničkoj javnoj dražbi. Objava poziva na sudjelovanje u elektroničkoj javnoj dražbi traje 60 dana. U tom su roku svi zainteresirani kupci dužni uplatiti jamčevinu i nabaviti digitalni certifikat kojim će pristupiti sustavu. Nakon ispunjenja propisanih uvjeta u aplikaciji e-Dražba potrebno je potpisati elektronički obrazac prijave na sudjelovanje koja omogućuje ponuditelju upis svih relevantnih podataka, između ostalog, i broj računa za povrat jamčevine.

Nadmetanje je postupak koji traje 10 radnih dana tijekom kojih je svim ponuditeljima koji su ispunili uvjete omogućeno predavanje ponuda od 0 do 24 sata. Nakon što postupak nadmetanja završi, FINA je dužna dostaviti sudu Izvještaj o provedenoj elektroničkoj javnoj dražbi. U njemu su navedeni svi podatci kojima FINA raspolaže vezano uz konkretnu dražbu, a propisani su Zakonom i relevantni su za donošenje daljnje odluke o kupcu, povratu jamčevina i slično. Na temelju predmetnog izvještaja sud donosi rješenje o dosudi, odnosno odluku o kupcu. Potom sud dostavlja FINA-i rješenje o dosudi na temelju kojega kupac uplaćuje kupovninu na poseban račun FINA-e. Nakon što FINA obavijesti nadležni sud o uplaćenju kupovnine, sud dostavlja pravomoćno rješenje o namirenju FINA-i na provedbu.

Postoje situacije kada u pojedinim dražbama ne bude zainteresiranih kupaca. Tada FINA, nakon što prva dražba završi bez valjanih ponuda, objavljuje sljedeći radni dan poziv na sudjelovanje u sljedećoj elektroničkoj javnoj dražbi po novim uvjetima prodaje.

U vezi sa samom aplikacijom e-Dražba, tehničke su pretpostavke za pristup računalo, pristup internetu i digitalni certifikat koji se nabavlja u FINA-i. Aplikaciji e-Dražba može se pristupiti kao fizička osoba ili kao pravna osoba te se s istim digitalnim certifikatom može sudjelovati na više elektroničkih javnih dražba. Također, moguće je opunomoćiti određene osobe da se nadmeću u vaše ime. Nakon ishođenja certifikata i uplate jamčevine potpisom prijave na sudjelovanje sustav dodjeljuje korisniku poseban ID ponuditelja s kojim ponuditelj sudjeluje anonimno u elektroničkoj javnoj dražbi. U sustavu su ponuditelju vidljive samo one elektroničke javne dražbe za koje je uplatio jamčevinu. Ponuditelji po promjeni cijene znaju postoji li uz njih još ponuditelja, uplatitelja jamčevine. Pravilnikom o

prodaji propisani su dražbeni koraci, stoga nije omogućen slobodan unos cijene, nego se određen iznos cijene postiže nadmetanjem odnosno uvećanjem za dražbene korake.

Nadalje, u nastavku su statistički podatci o provedenim elektroničkim javnim dražbama. Ukupan je broj dražba koje je FINA provela do današnjeg dana 7.520. Broj je predmeta prodaje koji su se prodavali na elektroničkim javnim dražbama 4.080, a broj je prodanih predmeta 1.348, što pokazuje postotak od 33 % prodanih od sveukupno primljenih predmeta prodaje. Nadalje, na prvoj dražbi prodana su sveukupno 473 predmeta prodaje, od čega se 288 odnosi na stečajni postupak, na drugoj dražbi prodano je sveukupno 511 predmeta prodaje, od čega se 200 odnosi na stečajni postupak, na trećoj dražbi prodan je sveukupno 251 predmet prodaje, a na četvrtoj 112 predmeta prodaje.

FINA je stalno u komunikaciji s Ministarstvom pravosuđa u vezi s razvojem i usavršavanjem postojećeg sustava elektroničke javne dražbe. Tako su neke od mjera unapređenja produljenje nadmetanja za 10 minuta u slučaju da ima zainteresiranih kupaca. Međutim, za realizaciju te mjere potrebna je izmjena zakonodavnog okvira. Također, razmatrala se izmjena postojećega Ovršnog zakona tako da se ovrhovoditelj oslobodi od uplate jamčevine. Nadalje, jedna od mjera povećanja transparentnosti bila bi i omogućavanje nadležnim sudcima uvid u sustav e-Dražbe kao i efikasniji povrati jamčevine koji bi se radili bez naloga suda, samo u skladu sa zakonskim odredbama. Neka su od najčešćih pitanja koja su se postavila u postupku provedbe elektroničke javne dražbe sljedeća.

U kojim je slučajevima potreban digitalni certifikat? Digitalni certifikat potreban je kada korisnik želi sudjelovati u elektroničkoj javnoj dražbi, dakle za korištenje aplikacijom e-Dražba. U svim drugim slučajevima, kao što je pregled Očevidnika nekretnina i pokretnina te Javne objave, digitalni certifikat nije potreban.

U kojim rokovima postupa FINA u postupku provedbe prodaje elektroničkom javnom dražbom? Ovršnim zakonom i pripadajućim pravilnicima definirani su rokovi za postupanje FINA-e. Od trenutka zaprimanja zahtjeva za prodaju FINA u roku od osam dana ocjenjuje podobnost zaprimljene dokumentacije te u slučaju da je podobna, objavljuje poziv na uplatu predujma za pokriće troškova provedbe elektroničke javne dražbe. U sljedećem roku od 30 dana, u skladu s Ovršnim zakonom, FINA objavljuje poziv na sudjelovanje u elektroničkoj javnoj dražbi. Poziv na sudjelovanje objavljen je 60 dana, a u tom roku zainteresirani kupci mogu uplaćivati jamčevine. Nakon isteka roka za evidenciju uplata počinje nadmetanje koje traje 10 radnih dana.

Kako se uplatitelj jamčevine identificira? Pravilnikom o prodaji propisano je da se uplatiteljem jamčevine smatra osoba čiji je OIB naveden u pozivu na broj (PNB) koji se popunjava u nalogu za plaćanje pri uplati jamčevine.

Do kojeg je trenutka moguće izjaviti prijeboj u stečajnim postupcima? Stav je Visokoga trgovačkog suda da se prijeboj mora izjaviti na sudu do kraja elektroničke javne dražbe.

Sva pitanja možete postaviti preko FINA-ina Odjela za korisnike na e-adresu: info@fina.hr.

M. Bratković: Hvala našoj uvodničarki! Nagradimo je pljeskom. Sada je vrijeme za vaša pitanja i komentare.

Petar Kovačević, Odvjetničko društvo Potočnjak & Šušnjar d. o. o.

Postupak elektroničke javne dražbe u stečajnom postupku u situaciji kada je iskazan prijeboj u visini utvrđene vrijednosti nekretnine. Koja će biti početna cijena na elektroničkoj javnoj dražbi? Nas zanima hoće li dražba početi od utvrđene vrijednosti ili će odmah skočiti na iznos utvrđene vrijednosti, to je prva situacija. Druga, što ako tijekom postupka dražbe razlučni vjerovnik izjavi prijeboj, kako se to implementira u sustavu?

M. Pezelj: U sustavu elektroničke javne dražbe moguće je predati ponudu koja je jednaka početnoj cijeni za nadmetanje, a tu cijenu određuje sud, zatim je moguće uvećanje za jedan dražbeni korak i uvećanje za tri dražbena koraka. Nije moguć slobodan unos cijene. Razlučni vjerovnik može sudjelovati u elektroničkoj javnoj dražbi po istim pravilima po kojima sudjeluju i ostali ponuditelji ili može na sudu dati izjavu o prijeboju.

P. Kovačević: Situacija je da će vjerojatno biti više kupaca. Zanima nas kako na dražbu utječe prijeboj razlučnog vjerovnika.

M. Pezelj: Razlučni vjerovnik ne može u sustavu elektroničke javne dražbe uložiti prijeboj jer to odredbama Stečajnog zakona nije propisano. Razlučni vjerovnik može dati izjavu o prijeboju samo na sudu.

P. Kovačević: Hoće li se evidentirati taj njihov prijeboj?

M. Pezelj: U slučaju da izjava o prijeboju bude dana u FINA-i, ona neće biti evidentirana kao prijeboj jer ne postoji zakonsko ni aplikativno rješenje za takvo postupanje.

P. Kovačević: Ima li onda pravo iskazivati prijebaj za taj iznos?

M. Pezelj: Člankom 247. Stečajnog zakona propisano je da se prijebaj može izjaviti u visini utvrđene vrijednosti nekretnine, odluka o prijebaju je na sudu.

Štefica Knezović, Ministarstvo gospodarstva:
Imala sam privatno jednu dražbu i u lipnju je završila druga dražba, a u rujnu sudac još nije bio obaviješten o tome je li tko dao ponudu. Nisam ja bila ovrhovoditelj, nego moj muž i nisam imala certifikat da uđem u taj dio gdje se vidi je li tko uplatio jamčevinu.

M. Pezelj: Kažete da je dražba završila u lipnju?

Š. Knezović: Da, druga. U listopadu smo od suda dobili da se obustavlja ovršni postupak jer nije bilo ponuda. Mi nismo davali jamčevinu. Mi smo bili ovrhovoditelji. Nije bilo kupaca tako da nije prodano. Puno je bilo FINA-inih propusta. Na početku postupka dobila sam nalog za plaćanje troškova postupka. Isti dan FINA je poslala sudu obavijest da ja to nisam platila te je sud odmah obustavio postupak. Žalila sam se na navedeno. Godinu i pol trebalo je dok se nije riješila žalba. Gubila sam godinu i pol zbog propusta FINA-e. Drugostupanjski sud utvrdio je da je FINA pogriješila i tada se nastavio ovršni postupak.

M. Pezelj: Vi ste vjerojatno dobili fakturu za djelomično izvršene radnje istodobno kada i rješenje o obustavi?

Š. Knezović: Ne rješenje o obustavi. Vi ste slali dopis 10. listopada meni da platim na ime troškova, a poslali ste 9. listopada sudu da ja to nisam platila i sud je donio rješenje da se obustavlja postupak, na što sam se žalila i uspjela sam u žalbi. Stvar je u tome da sam izgubila godinu i pol vremena.

M. Pezelj: Ta obavijest koju ste dobili, možete mi slobodno dati broj spisa. Ne vjerujem da se dogodila takva situacija. FINA na javnoj objavi objavljuje poziv na uplatu predujma i istekom Zakonom propisanih rokova, u slučaju da predujam nije uplaćen, FINA ima obvezu u roku od osam dana obavijestiti sud o neuplati predujma. FINA ne može utjecati na vrijeme koje će biti potrebno sudu da donese rješenje o obustavi. Pretpostavljam da ste dobili fakturu za dio obavljene usluge.

Š. Knezović: Odmah su donijeli rješenje da imam pravo.

Ivana Luetić Mihoci, odvjetnica:

Htjela sam pitati o predaji ponuda. Stranke su mi rekle da su čekale tri minute, pa i pet minuta za predaju ponuda u dražbi. Zanima me je li u pitanju brzina interneta, treba li biti preko optike. Zašto to tako dugo traje? Ovisi li o vašem sustavu ili o brzini veze?

M. Pezelj:

Logično je da ovisi jednim dijelom i o brzini internetske veze, ali i sam taj tijek postupka predaje ponude traje određeno vrijeme. Žao mi je što se sada ne možemo spojiti da vidite da digitalni potpis traje određeno vrijeme. Također, dok traje predaja ponude jednog ponuditelja, u tijeku su obrade ponuda drugih ponuditelja, stoga je moguće da se u kratku vremenu obradi puno ponuda i cijena naglo poraste.

Š. Knezović:

Bilo je slučajeva kada je za 0,1 sekundu prošao rok ponuda. Čini mi se da su po tri sekunde razlike. Zbog toga kasni prijava ponude.

M. Pezelj:

Zakonom je definirano da elektronička javna dražba završava u vrijeme koje je u pozivu na sudjelovanje određeno kao vrijeme završetka prikupljanja ponuda. Stoga ovdje nije riječ o grešci u sustavu e-Dražbe, nego o isteku vremena. Svi podatci o predanim ponudama, iznosima i vremenima predaje navedeni su u Izveštaju o provedenoj elektroničkoj javnoj dražbi te se dostavljaju sudu na odluku.

9

Š. Knezović:

Koliki je najmanji broj sekunda provjere elektroničkog potpisa?

M. Pezelj:

Nažalost, to ovisi o nizu faktora. U servisu e-Dražba postoji mogućnost testnog potpisa korištenjem kojim možete vidjeti trajanje i samu funkcionalnost napredna elektroničkog potpisa.

M. Bratković:

Ovo predloženo produljenje od 10 minuta. To znači da bi netko mogao opstruirati da se ne proda toliko dugo jer bi se stalno produžavalo?

M. Pezelj:

Moguća je i ta opcija, ali nadam se da ćemo odredbama Pravilnika spriječiti i tu situaciju.

M. Bratković: Možda je zanimljiv taj odnos FINA-e i suda. Prema kojim pravilima pristupa sud odnosno FINA jer često se pozivate na Pravilnik. Koja je pravna narav tih pravilnika?

M. Pezelj: Pravilnikom su definirani dražbeni koraci, valjane, nevaljane ponude, tehničke pretpostavke za pristup servisu, tijek postupka, ali i velik je dio propisan Ovršnim zakonom.

M. Bratković: FINA je u odnosu na sud provedbeno tijelo?

M. Pezelj: Da, provedbeno tijelo. Mi ne odlučujemo o kupcu. Odluku o kupcu donosi sud.

A. Uzelac: Zahvalio bih, prije svega, kolegici Pezelj na vrlo informativnu izlaganju koje je zorno prikazalo kako sustav e-Dražbe danas funkcionira u praksi. Odmah bih se ispričao što moje pitanje i primjedbe možda neće ići na pravu adresu, ali onaj tko bi predstavljao pravu adresu, nije ovdje.

Dakle, moja su temeljna pitanja: Tko je autor arhitekture ovoga elektroničkoga sustava? Tko je odgovoran za prenošenje ideje e-sustava u odgovarajuće pravne norme? Tko bi trebao sustavno pratiti i usavršavati sustav e-Dražbe te kako se to čini u praksi? Zašto se sustav ne prilagođava i ne okreće svojim korisnicima?

Podloga su tih pitanja sljedeće tvrdnje. Naime, nesporno je da je aktualni sustav e-Dražbe suvremen sustav i da je znatno bolji od sudskih dražba kakve smo nekada imali. No, ako ga se usporedi s bilo kojim od aktualnih dražbovnih sustava koji postoje u komercijalnom sektoru (Webstore, eBay, Online Auction, Overstock), on je nezgrapan i nedovoljno funkcionalan. Vrlo je daleko od sustava koji bi potpuno realizirao svoju temeljnu zadaću – privlačenje što većeg broja dražbovatelja i ostvarenje najbolje cijene na dražbi – a pati i od dječjih bolesti kakve su komercijalni sustavi davno preboljeli.

Spomenuo bih samo nekoliko primjera koji ilustriraju tu ocjenu. Prvo, količina je formalnosti u sustavu za korisnika prezahtjevna. Sustav je nepotrebno kompleksan i nije okrenut običnim građanima. Pogledajmo na primjer jamčevinu. Zašto je ona potrebna u tom obliku i obujmu i zašto ju treba uplaćivati na onakav način? Dakako da je potrebno određeno osiguranje od odustajanja osoba koje na dražbi sudjeluju. No, to je osiguranje moguće ostvariti na mnogo lakši način, na primjer privremenim terećenjem kreditnih kartica. Također, zašto se inzistira na uplati deset posto početne cijene ako bi se za predmete velike vrijednosti moglo davati drugu vrstu jamstva, ili ako bi i bitno manji iznos bio dovoljna motivacija da se od dražbe ne odustaje?

Kako je moguće da se u današnje vrijeme mora čekati tjednima da se iznosi uplaćenih jamčevina vrate?

Nadalje, zašto se za potvrdu identiteta dražbovatelja traži FINA-in napredni elektronički certifikat? To sustav usporava, a nije nužno. K tome, donosi i veće troškove, a FINA-u izlaže kritici da zlouporabljuje svoj monopolistički položaj da bi prodavala svoj proizvod i prouzročivala sudionicima na dražbi nepotrebne troškove. Naime, danas čak i u odnosu na državne sustave komuniciranja s građanima, npr. sustav e-Građana, prijava može biti napravljena na desetak mogućih načina, primjerice preko digitalnog certifikata integrirana u novoizdane osobne iskaznice ili preko identiteta akademskog građanina (AAIEDU) čiju autentifikacijsku funkciju osigurava CARNet. Svi su ti sustavi apsolutno pouzdani, a k tome su i besplatni. Zašto ih se ne upotrebljava?

Na kraju krajeva, pitam se zašto se na sredstva koja se uplaćuju kao jamčevina ne plaća nikakva kamata? Mislim da se, ako se jamčevina koja može iznositi i više stotina tisuća, pa i milijuna kuna ne vraća u najkraćem roku, može postaviti i pitanje odgovornosti FINA-e ili države (ako je za odugovlačenje odgovoran sud) te da ne bi bili isključeni ni zahtjevi za naknadu štete, barem u vidu zahtjeva za plaćanje zatezних kamata. Je li bilo takvih zahtjeva? Možda bi oni pomogli da se uvidi da ovaj sustav e-dražbe, koliko je god naizgled moderan, treba pod hitno nastaviti razvijati, koristeći se, prije svega, iskustvima koja već godinama postoje u internetskim sustavima dražbovanja kojima se i hrvatski građani uvelike koriste, pa zato mogu i ocijeniti koliko je stvarno napredna i moderna ova hrvatska državna e-dražba.

M. Pezelj:

Zahvaljujem na komentaru i ideji. Dok je god zakonsko rješenje takvo, FINA je dužna postupati po propisanim odredbama.

Iva Žutelija Krešić:

Dobra večer, ja sam sutkinja Iva Žutelija Krešić s Općinskoga građanskog suda u Zagrebu. Zahvaljujem gđi Mariji Pezelj na jako zanimljivu predavanju. Sud i FINA surađuju prijateljski, ali, prije svega, kolegijalno jer naša suradnja pospješuje sustav elektroničke dražbe u cjelini. Postoji e-adresa FINA-e na koju se sudci mogu obratiti u slučaju nekih nejasnoća u radu.

Zanima me praktično pitanje u vezi s uplatom jamčevine. Pravilnik je o pitanju pravovremenosti uplate jamčevine jasan – uplata mora biti evidentirana u roku na računu FINA-e. Poznato mi je u praksi da pojedini sudovi dostavljaju zaključak FINA-i da se uplata jamčevine prizna i ako nije pravovremena. Koliko je meni poznato, na našem sudu takvih situacija nije bilo. Koje je Vaše mišljenje o

navedenom? Mi smo stava da uplatu koja ne bi bila pravovremena, FINA ne bi trebala uzimati u obzir, a sud nema zakonsku podlogu nalagati FINA-i da se takva nepravovremena uplata prizna.

M. Pezelj: Odredbom članka 12., stavka 4. Pravilnika o prodaji propisano je će se valjanom uplatom smatrati uplata izvršena u roku i evidentirana na računu Financijske agencije najkasnije u roku od 8 dana od isteka roka za uplatu. Uvjeti iz čl. 12., st. 4. moraju biti ispunjeni kumulativno da bi se uplata smatrala pravovremenom. Dakle, za ocjenu pravovremenosti uplate jamčevine odlučno je vrijeme izvršenja zadanog naloga za plaćanje.

M. Bratković: Ovime bismo zaključili večerašnju tribinu. Hvala svima na dolasku! Svako vam dobro za Božić i u novoj godini!